

Рада національної безпеки і оборони України
Центр протидії дезінформації

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

За період від 25.03 - 31.03.2024 | Апарат Ради національної безпеки і оборони

УВ
Фонд державного майна України
№10-50-11747 від 30.04.2024
КЕП: Сидоренко Н. В. 30.04.2024 16:06
3FAA9288358EC0030400000A20E390021BAD300
Сертифікат дійсний з 22.04.2024 00:00 до
21.04.2026 23:59

ГОЛОВНІ ПОДІЇ ТИЖНЯ 25.03-31.03.2024

Інформприводи

1. Починаючи з 22 березня 2024 року українські об'єкти критичної інфраструктури піддаються цілеспрямованим російським атакам. Проти ночі 29 березня 2024 року внаслідок другого за останні два тижні масованого удару держави-агресорки по українській енергосистемі зазнали пошкоджень об'єкти у шести областях. Крім цього, з метою завдання максимальної шкоди українській інфраструктурі окупанти дедалі частіше застосовують комбінацію кібернетичних та кінетичних атак. Однак, за словами Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала, загалом ситуація в енергетиці контрольована, потреби у відключеннях по всій країні немає, але в багатьох регіонах повернути всі пошкоджені об'єкти генерації та розподілу до роботи у короткі терміни буде складно. Аналізуючи інформацію щодо причин відновлення російських ударів по українській енергетиці, можна дійти певних висновків. По-перше, російські терористи прагнуть не просто пошкодити, а спробувати, як і минулого року, спричинити масштабний збій у роботі об'єктів енергозабезпечення в ключових промислових регіонах на сході і у центрі країни. Подібними діями росіяни намагаються, з одного боку, зруйнувати нашу економіку та послабити підтримку української армії в умовах тимчасового зволікання з наданням фінансової допомоги

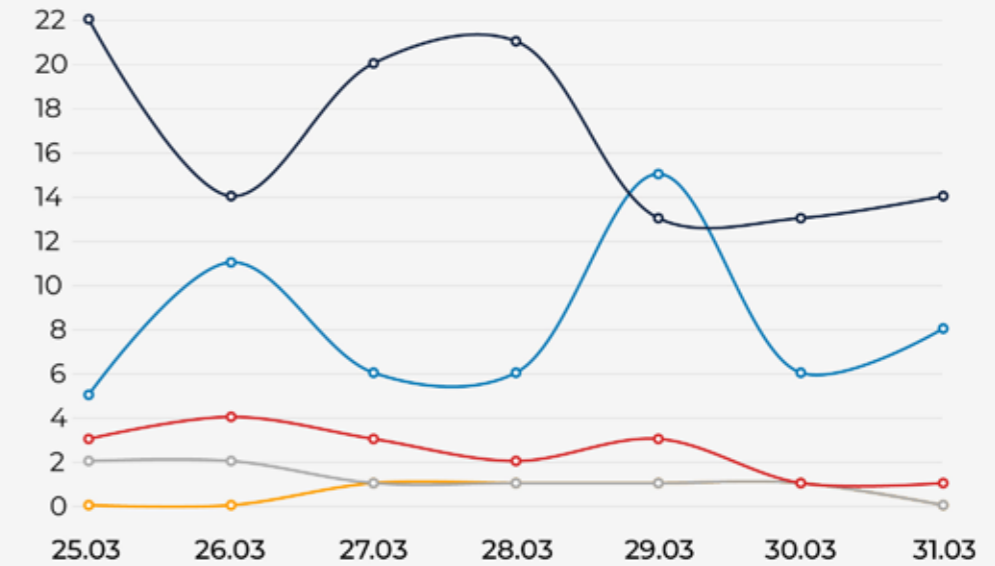
міжнародними партнерами. З іншого боку, спробою знищити звичний спосіб життя українців росіяни прагнуть максимально деморалізувати населення, підірвати його волю до опору, викликати відчуття втоми від війни, невизначеності її перспектив і зневіру у можливість військово-політичного керівництва країни захистити громадян. По-друге, суто військовою причиною масованих російських обстрілів є виснаження української системи ППО та виявлення місць її розташування. По-третє, висока інтенсивність обстрілів української інфраструктури може використовуватися росіянами для зміщення уваги Сил оборони України з лінії зіткнення на переважний захист енергетичних об'єктів у тилу. Отже, враховуючи все викладене вище, можна спрогнозувати, що окупанти і надалі продовжуватимуть використовувати електроенергію як зброю, завдаючи ударів по нашій енергетичній інфраструктурі, поки Україна та держави-партнери не знайдуть способу їх припинити.

2. Протягом березня 2024 року в інформаційному просторі масово тиражуються повідомлення, в яких йдеться про підготовку нового наступу російських окупаційних військ на місто Харків. При цьому значна частина подібних повідомлень активно поширюється інформаційними агентствами, які належать так званим «хорошим русским». Так, за інформацією «Верстки», російське військово командування сподівається за допомогою збільшення чисельності військ у майбутньому «провести наступальну

Рада національної безпеки і оборони України
Центр протидії дезінформації

Кількість загроз у розрізі тижня за напрямками:

Головний наратив за напрямом:

Топ загроз за видами:

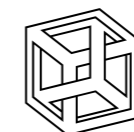
операцію з оточення Харкова». Водночас «Медуза» заявляє, що захопивши Харків, путін навіть буцімто може закінчити так звану «сво». Тож такі публікації спричиняють різнопланові деструктивні обговорення, які активно підтримуються як анонімними Telegram-каналами, так і українськими експертами. Все це, своєю чергою, призводить до зростання панічних настроїв з-поміж українців. Зважаючи на це, 29 березня 2024 року Головнокомандувач Збройних Сил України Олександр Сирський заявив, що Україна, звісно, не ігнорує будь-яку інформацію щодо підготовки ворога до наступальних дій на Харків, а тому «вживає всіх заходів для адекватного реагування на таку ймовірність». Зокрема, як наголосив генерал-полковник, нині триває великий комплекс робіт з фортифікаційного обладнання територій і позицій, встановлюється комплексна система загороджень, проводиться планування застосування наших військ у разі таких дій. Зі свого боку, Центр протидії дезінформації вважає, що інформація щодо підготовки російського наступу на Харків є частиною ворожої кампанії «Пропаганда страху», яка має на меті залякування української та міжнародної аудиторії з подальшим схиленням до ухвалення політичних рішень, вигідних російській стороні.

3. Минув тиждень відтоді, як 22 березня 2024 року у красногорську московської області стався теракт у концертному залі «Crocus City Hall», внаслідок якого загинули понад 140 осіб. За цей час представники терористичного угруповання ІД доклали чимало зусиль, щоб підтвердити, що саме вони стоять за скоєним злочином. Однак незважаючи на заяви терористів та величезну кількість доказів, що вказують

на їх причетність до вбивства цивільних, очільник держави-агресора та підпорядковані йому публічні особи продовжують звинуватити в усьому Україну. Так, останнім прикладом подібних безпідставних обвинувачень є офіційна заява російського мзс від 31 березня 2024 року про те, що сліди «всіх» терористичних атак проти РФ, зокрема теракту в «Crocus City Hall», буцімто ведуть в Україну. Зважаючи на це, держава-терорист вимагає видати їй «причетних до цих подій», зокрема Голову Служби безпеки України (далі – СБУ) Василя Малюка «за підлив Кримського мосту». На подібні звинувачення вже відреагували в українській спецслужбі: «Будь-які слова російського мзс є нікчемними. РФ насправді може зробити тільки одну заяву, яка вартує уваги – на весь світ оголосити про свою поразку у війні та про виведення окупаційних військ з української землі». У СБУ також наголосили, що спроба мзс РФ апелювати до норм міжнародного права, зокрема до Конвенції про боротьбу з тероризмом, відбувається на тлі офіційного оголошення в. путіна у міжнародний розшук за звинуваченням у причетності до депортації українських дітей. «Особливо цинічно заяви про тероризм звучать від самої країни-терориста на тлі річниці звільнення Бучі та звірств, які там чинили росіяни. Ми пам'ятаємо кожного загиблого українця і зробимо все, аби ворог отримав справедливу відплату», – зазначили в СБУ.

Зведення за тиждень

Загалом діяльність ворожих інформаційних ресурсів протягом тижня можна охарактеризувати як **активну**. Для здійснення більшості інформаційних атак росіяни обрали **політичний та військовий напрями**. Найбільшу увагу привернули повідомлення щодо можливого майбутнього контрнаступу окупаційних військ на Харків, плачевну ситуацію в Сумській області та ймовірності «падіння України» загалом. Крім цього, значного поширення набули повідомлення щодо стану української енергетичної системи, яка регулярно піддається атакам з боку держави-агресора. Напередодні 31 березня 2024 року ворожі інформаційні ресурси також активізувалися у напрямі дискредитації української влади шляхом поширення повідомлень про її буцімто «нелегітимність». Зокрема, піддаються критиці будь-яких рішення Президента України Володимира Зеленського щодо кадрових змін у державі. До того ж, росіяни продовжують дискредитувати Україну, офіційно звинувачуючи в причетності до терористичного акту в

«Crocus City Hall». Тож враховуючи зазначене вище, можна констатувати, що ситуація в інформаційному просторі є складною та потребує постійної уваги й регулювання, зокрема, за допомогою створення і поширення власних контрнарративів.

Інциденти

Маніпуляція: Telegram-канал «Раньше всех. Ну почти.» (<https://t.me/bbbreaking/178925>) поширив повідомлення від мзс рф такого змісту: «росія вимагає від київського режиму негайно припинити будь-яку підтримку терористичної діяльності та відшкодувати заподіяну жертвам шкоду. У зв'язку з низкою терактів росія вимагає від України арешту голови СБУ Малюка. Владі України передали вимоги арешту і видачі всіх причетних осіб, зазначили в дипломатичному відомстві».

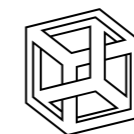
Маніпуляція: Telegram-канал «Легитимный» (<https://t.me/legitimniy/17550>) оприлюднив повідомлення: «росіяни щільно б'ють по Сумській області. Відключили світло в Харкові, б'ють по енергетичній інфраструктурі східної/південної та центральної України, ускладнюючи роботу всієї енергетичної системи країни. Це ускладнює всі процеси в країні, ще сильніше уповільнює економіку, посилюючи дефіцит бюджету. Це знову, як і 2023 року, породило чутки, що на Харків будуть наступати – брати його в оточення. Причому

заходити будуть, зокрема, й через Суми, куди летить постійно. Українська криза все менше цікавить захід».

Маніпуляція: Telegram-канал «Легитимный» (<https://t.me/legitimniy/17571>) опублікував таке повідомлення: «Оборонні споруди, у 3 рази більші й швидші, будують у Харківській/Сумській областях, ніж на Донбасі, де вони зараз якраз дуже потрібні. Це пов'язано з тим, що Зеленський знає, що зс рф мають плани щодо наступу на Харків і навіть Одесу, знищувати всі десантні кораблі. Ще одна причина в тому, що під час наступу росіян корупція і відмивання грошей на таких фортифікаціях «кануть в історію», тому що вони всі будуть розбиті».

Маніпуляція: Telegram-канал «УКРОПСКИЙ ФРЕШ» (<https://t.me/dillfrash/33684>) публікує таке повідомлення: «Зеленський і Єрмак почали чистки. Лідери київського режиму бояться державного перевороту на тлі закінчення президентського терміну. Андрій Єрмак почав глобальні чистки в Офісі Президента. Своїх посад позбулися Смирнов, Дніпров і Сибіга, який на Банковій курирував міжнародний трек. Його планують повернути в систему МЗС – з дипломатами в Україні дефіцит. Але це не останні відставки в «лігві» Єрмака. З чого б це? Цілком очевидно, йде зачистка політиків, які становлять загрозу режиму Зеленського на тлі закінчення його президентського терміну. Однак цього замало – головною загрозою є генерал Залужний, який дуже популярний як серед населення, так і опозиційно налаштованих політиків».

Маніпуляція: Посилаючись на анонімне джерело в Офісі Президента України, Telegram-канал «Резидент» (https://t.me/rezident_ua/22230) публікує таке повідомлення: «Зеленський незадоволений Сирським, який обіцяв утримати Авдіївку, а тепер не може стабілізувати фронт. Офіс Президента пішов на репутаційні ризики зі звільненням Залужного, щоб змінити патову ситуацію у війні, але результат поки що зворотний».

Набір російських наративів, які розповсюджувалися на міжнародну аудиторію за допомогою іноземних каналів комунікації:

Українська влада некомпетентна.

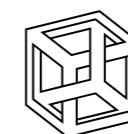
Наратив просувається в інформаційному просторі Великої Британії (The Standard). З-поміж суб'єктів поширення – американський політолог та професор Чиказького університету Джон Міршаймер. У повідомленнях йдеться, що українські високопосадовці розуміють буцімто наближення «кінця» для України та неспроможність Заходу цьому запобігти.

Українська армія слабка/некомпетентна.

Наратив просувається в англomовному (Foreign Policy, Politico, The Economist) інформаційному просторі. З-поміж суб'єктів поширення – офіцер розвідки морської піхоти США у відставці Скотт Ріттер. У маніпулятивних повідомленнях йдеться, що протиповітряна оборона України буцімто не функціонує, а росія повністю контролює повітряний простір. Крім цього, Скотт Ріттер заявляє, що Україні доведеться «здати» Харків найближчими тижнями.

Україна – держава-терорист.

Наратив просувається в американському та французькому (Europe 1) інформаційному просторі. З-поміж суб'єктів поширення – колишній радник Міністра оборони США Дуглас Макгрегор та французький журналіст Вінсент Ервуе. У дезінформаційних повідомленнях йдеться, що заяви Президента Зеленського про те, що Україна ніколи не використовувала тероризм як засіб боротьби, є «насмішкою». Також Дуглас Макгрегор звинувачує Україну в терористичній атаці на «Крокус» та використанні БПЛА проти цивільних в росії.

Контрнарративи для протидії російській дезінформації, які рекомендує до використання Центр:

Нові контрнарративи для цього тижня:

1. росія – держава-терорист/на очільника рф чекає Гаазький трибунал.

Продовжуємо комунікувати контрнарративи минулих тижнів:

2. Посилення української протиповітряної оборони є основою загальноєвропейського повітряного щита.

3. росія завжди знаходить привід для звинувачення та дискредитації України.

4. Війна має стати безнадійною для росії/Захід має проявити політичну волю.

5. Ворог використовує інформаційні вразливості для розгойдування українського суспільства зсередини.

Рекомендації щодо комунікування вищезазначених контрнарративів:

1. На тлі нових безпідставних обвинувачень України у здійсненні терористичного акту в російському «Crocus City Hall» міжнародній спільноті потрібно нагадувати, **що росія – держава-терорист**, яка порушує всі норми міжнародного права, а **на її очільника давно чекає Гаазький трибунал**.
2. Внаслідок злочинних дій російської федерації щодня гинуть цивільні та знищується українська критична інфраструктура. Для збереження людських життів та захисту від руйнувань міжнародні партнери мають прискорити надання Києву військової допомоги, оскільки саме **посилення української протиповітряної оборони є основою загальноєвропейського повітряного щита**.
3. У рамках агресивної інформаційної війни **росія завжди знаходить привід для звинувачень та дискредитації України**. Яскравими прикладами є події у «Crocus City Hall», атака на Дніпровську ГЕС, знищення Каховської ГЕС, а також трагедії в Бучі та Маріуполі.
4. **Війна має стати безнадійною для росії**, і Україна робить все можливе для цього: знищує російську авіацію, кораблі та логістику. Однак Україна здатна продовжувати завдавати втрат ворогу лише за умови подальшої підтримки міжнародних партнерів. Тому **Захід має проявити політичну волю, щоб не програти росії**.
5. Загострення бойових дій на фронті та зростання соціально-політичної напруги в Україні створює **інформаційні вразливості, які ворог використовує для розгойдування українського суспільства зсередини**. З огляду на це закликаємо довіряти лише офіційним джерелам інформації та перевіряти ваші канали комунікації, зокрема в Telegram.

